

Marc Hooghe
politicoloog KULeuven

Verkiezingen zijn compleet onvoorspelbaar geworden

De zwevende kiezer wint altijd

Als we sommige media mogen geloven, dan is de kiescampagne al afgelopen. Ze hebben het zonder enige gêne over de toekomstige winnaars en verliezers, alsof de wedstrijd nu reeds beslecht is.

Dat dit soort voorspellingen een eigen leven gaat leiden, nemen ze er dan maar bij. Maar ook al staan we nu op precies een week voor de verkiezingen, ruim een derde van de kiezers weet nog altijd niet op wie ze zullen stemmen op 25 mei. Voor een aantal onder hen zal dat leiden tot een blanco of ongeldige stem, maar de meesten zullen de volgende dagen een beslissing nemen.

Het moet gezegd worden dat de twijfelaars niet echt veel steun hebben gekregen tijdens deze campagne. Alle media hebben enorm veel aandacht besteed aan deze verkiezingen en er was eerder sprake van te veel dan van te weinig informatie. Meestal gebeurde dat op ernstige wijze, soms maakte men er ook een spelletje van waarbij nauwelijks veredelde toogpraat het debat ging overheersen. Maar

in zekere zin hoort dat allemaal bij de folklore van een verkiezingscampagne, waarbij je moet proberen zoveel mogelijk mensen te bereiken.

KINDERBIJSLAG

Maar weet de zwevende kiezer nu zoveel meer dan een maand geleden? Eigenlijk niet. De partijen hebben uitvoerig hun standpunt herhaald, ze hebben wat beledigingen naar elkaars hoofd geslingerd, en er werden wat strategische spelletjes gespeeld. Maar de meest prangende vragen over de grote uitdagingen van onze tijd werden niet beantwoord.

We kunnen perfect voorspellen dat de vergrijzing er de volgende decennia voor zal zorgen dat er steeds meer geld zal moeten gaan naar de pensioenen. Er bestaan geen tientallen oplossingen voor dat probleem. Je kunt alleen maar proberen de betalingen onder controle te houden door de leeftijd waarop mensen effectief op pensioen gaan langzaam te laten stijgen. Aan de andere kant moeten er voldoende actieven zijn die bijdragen storten

Zoals steeds zal het de zwevende kiezer zijn die onze toekomst bepaalt. Het is een fenomeen waar oud-premier Dehaene kon van meespreken, en waar hij zich hartsgrondig kon aan ergeren.

in de pensioenkas. Het is daarom des te absurder dat zo goed als alle partijen nu voorstellen om de kinderbijslag te laten dalen voor gezinnen met drie kinderen. Puur demografisch is er juist een grote nood aan gezinnen met drie of meer kinderen om onze bevolkingscijfers op peil te houden. Maar blijkbaar zijn de politieke partijen zo kortzichtig dat ze liever niet investeren op lange termijn.

DIOXINECRISIS

De zwevende kiezer wordt dus grotendeels aan zijn lot overgelaten, en toch zal hij of zij beslissen wat er uiteindelijk gebeurt op 26 mei. Er zijn nu nog heel wat coalities mogelijk, en het zal van een paar procenten meer of minder afhangen welke regering we krijgen. Zoals steeds zal het de zwevende kiezer zijn die onze toekomst bepaalt. Het is een fenomeen waar oud-premier Dehaene kon van meespreken, en waar hij zich hartsgrondig kon aan ergeren. In februari 1999 zag alles er nog goed uit voor zijn regering, die ervoor gezorgd had dat ons land mocht toetreden tot de eurozone. De dioxinecrisis besliste er echter anders over, en een verkiezingsnederlaag was vanaf toen onvermijdelijk. De zwevende kiezer is vaak bijzonder wispelturig, en hij laat zich ook niet altijd even goed voorlichten over de gevolgen van zijn keuze.

PERCEPTIE

De voorbije decennia is het percentage kiezers dat pas op het allerlaatste ogenblik beslist, toegenomen.

Het is maar één van de elementen die er voor zorgt dat de politiek moeilijker bestuur- en voorspelbaar wordt. Dat is meteen een van de redenen waarom de aanpak van Dehaene de afgelopen jaren niet meer werkte. De oud-premier was een briljant strateeg die perfect kon voorspellen hoe vakbonden, werkgevers of publieke opinie zouden reageren op een voorstel. Die kennis gebruikte hij om een eerbaar compromis voor te stellen.

Als we eerlijk zijn: niemand is nu nog in staat om op die manier de toekomst te voorspellen. Kiezers en politici zijn onberekenbaar geworden, en ze laten zich opjagen door een of ander Twitter-bericht, of door de fameuze 'perceptie', die dan een eigen leven gaat leiden. Het is dat soort lichtzinnigheid waar Dehaene zich mateloos kon aan ergeren, en het zal er niet beter op worden door zijn overlijden.

Op 26 mei stappen we samen het ongewisse in, en niemand kan voorspellen wat er zal gebeuren.